

Forfængelighedens pris

*Kronik af Peter Møllerup
Formand for Dyrenes Venner*

Så er det igen tid til årets store blodige begivenhed, nemlig nedslagtningen af sælunger ved New Foundland i Canada. Sidste uge af marts går den såkaldte jagt i gang, hvor ca. 300.000 sælunger vil miste livet, fordi de har en eftertragtet pels. Man kunne måske acceptere begivenheden, hvis det drejede sig om jagt, hvor jægeren, efter længere tids opsøgning af byttet, nedlægger det med et dræbende skud. Men sældrabene i Canada er ikke jagt, men nedslagtning af forsvarsløse unger på værst tænkelig vis, og derfor er EU-kommissionen kommet med forslag om et EU-forbud mod import af skind fra sæler - et forslag, som skal til endelig afstemning i EU-parlamentet til april.

Dyrevenner har i årevis kæmpet for at få disse drab stoppet, og mange vil huske, hvordan filmidolet Birgitte Bardot kastede sig ind i sagen for ca. 20 år siden - en indsats, som dog af mange blev tolket som en bjørnetjeneste for dyrene, fordi sagen fik populistisk slagside: Dyrevennerne kæmper kun for de nuttede dyr med de store, brune øjne! Samtidig havde folk svært ved at skelne skind fra sælunger fra skind fra de voksne sæler, hvilket betød et katastrofalt fald i salg af grønlandske sælskindspelse. Men det er ikke uden grund, at dyrevennerne nu igen er på banen, og det handler bestemt ikke om brune øjne eller andre sociozoologiske aspekter, men om protest mod en aflivningsform, som kort og godt er en modbydelig form dyremishandling.

Sælungerne dræbes enten ved skydning eller ved, at fangeren hugger en kølle forsynet med en metalspids (en såkaldt hakapik) ned i kraniet på dyret. Fangsten foregår under meget vanskelige forhold, undertiden ved temperaturer på ned til minus 40 grader. Fangerne sejler rundt imellem de flydende isflager, hvorfra de forsøger at skyde sælerne på isen, men ofte må de hoppe over på de flydende isflager for at fange og bjerge sælerne. Når isflagen er for tynd, til at man kan færdes på den, sætter fangerne ofte en krog i sælungen (som stadig kan være ved bevidsthed) og trækker den hen til båden til trods for, at anvendelsen af kroge har været forbudt i mange år. Når der er mange sæler på større isflager, hopper fangerne over og bruger udelukkende hakapikken til slag på dyrene. Her gælder det om at være hurtig, idet fangerne er i konkurrence med hinanden om at fange flest. En fanger kan på én dag slagte 30-40 sælunger. Det kan være svært at ramme præcist på en gyngende isflage i 40 graders frost med en træt arm!

Køller er muligvis effektive til at dræbe sælens babyer (unger under 12 dage), men i mindre grad når det er ældre sælunger. Før skindet flås af dyret, skal fangeren derfor se på øjenreflekser for at bedømme, om sælen er død. Er det ikke tilfældet, skal den igen slås med kølle eller skydes. Det er dokumenteret at disse regler ikke følges i tilfredsstillende grad, så skindet ofte bliver flået af sælungen, selv om den ikke er død. Et studie, foretaget af en gruppe veterinærer under ledelse af britten Ian Robinson, der var ude på isen i 2001, fastslog følgende:

- 79 % af fangerne checkede ikke, om sælen var død, før de flåede skindet af den.
- i 40 % af fangsterne måtte fangeren slå sælen en ekstra gang, formodentlig fordi de stadig var ved bevidsthed efter første slag med køllen.
- 42 % af de undersøgte sælkroppe havde ingen eller kun små frakturer i kraniet, hvorfor det er meget sandsynligt, at de var ved bevidsthed, da skindet blev flået af dem..

I 2007 tog canadiske sælfangere 270.000 unger af grønlandssæl, 9.000 af gråsæl og 8.200 af klapmyds. Tallet for 2008 er endnu ikke offentliggjort. Kvoten for unger af grønlandssæl er for 2009 er sat til 275.000 og 8.200 for klapmyds. Grønlandssæl føder ungen på isen. Ungerne har en hvid pels og kaldes whitecoats. De dier i 12 dage og kan i den tid endnu ikke svømme. Deres mor forlader dem efter die-perioden, og den hvide pels fældes – ungen får nu en grålig farve og begynder at svømme.

EU's forbud mod indførsel af whitecoats fik Canada til at stoppe fangsten af de helt små sælunger, og de regler, som gælder nu medfører, at moderen ikke er til stede, når ungen dræbes. Det er på dette tidspunkt, at flertallet af ungerne fanges, altså mens de er fra 12 dage til 2 måneder gamle.

Ca. 10.000 personer deltager i den årlige nedslagtning af sælunger. Det er fiskere, der for de flestes vedkommende kommer fra Nova Scotia, New Foundland og Labrador. Fiskerne anser sælerne for at være skadedyr, som reducerer mængden af fisk, som fiskerne ellers ville kunne fange. Fangerne forsøger at opfylde deres kvote på 2 dage til 2 måneder. Pengene fra denne fangst udgør kun ½ - 1½ % af fiskernes årsindtægt, og det er derfor ikke korrekt, at den kommercielle sælfangst er vigtig for deres levebrød. Inuitter i Canada fanger i øvrigt næsten udelukkende ringsæler, kun få grønlandssæler og ingen gråsæler eller klapmyds.

Sagen har i lang tid været en varm kartoffel i EU-parlamentet, bl.a. fordi der indgår meget stærke følelser, hvor problemet ofte reduceres til romantiske dyrefanatikers kamp mod den uddøende inuitkultur. Allerede i 2006 vedtog Parlamentet en erklæring, hvori man opfordrede til et fuldstændigt forbud mod import af sælprodukter til EU-landene – en erklæring, som blev underskrevet af 425 parlamentsmedlemmer. Men senere er sagen blevet forplumret, og et væld af myter på stærkt følelsesladet grundlag har sat spørgsmålstejn ved, om et sådant forbud er praktisk gennemførligt. For at komme alle disse myter til livs skal det her nævnes:

- At forbuddet ikke forhindrer sæljagten i sig selv.
- At forbuddet ikke er i modstrid med WTO's (World Trade Organisations) principper.
- At forbuddet undtager inuitternes traditionelle sælfangst.
- At forbuddet alene har til formål at regulere handel med sælprodukter på EU's marked.

Senest har det britiske medlem af EU-parlamentet, Diana Wallis foreslået en mærkningsordning, så forbrugerne kan oplyses om, hvordan sælskindet er produceret, f.eks. om drabet af sælen har været humant. Alle erfaringer siger, at en sådan ordning er dødsdømt fra starten. For det første vil EU-kommissionen forkaste det, ligesom det på ingen måde vil tilfredsstille europæerne og deres parlamentarikere. For det andet vil der opstå så mange praktiske problemer med fortolkninger af mærkningsordningens præmisser. Hvordan skal man f.eks. definere human jagt?

Selv om Canada ligger langt fra Danmark er denne sag yderst relevant for os herhjemme og ikke mindst for danske politikere. Debatten vil også her blive følelsesladet, bl.a. fordi grønlænderne vil påstå, at deres sæljagt er truet hvis et EU-forbud gennemføres. Men grønlænderne skal hellere glæde sig over situationen, fordi efterspørgslen efter grønlandske pelse vil vokse, hvis EU lukker af for handel med andre sælskind. Grønlændernes fangst omfattes nemlig af undtagelsesreglen om inuitternes traditionelle fangst. Selvfølgelig kan Grønland ikke længere importere skind fra canadiske sælunger for at forarbejde dem til pelse til salg i EU, men det er vel også rimeligt, når man tager de beskrevne fangstmetoder i betragtning.

Danskere hylder dyrevelfærd og etiske principper, der angår dyr. At jage unger anses herhjemme generelt for at være uetisk, og den danske jagtlov fastsætter da også jagttider, som beskytter både voksne dyr og unger langt ud over yngletiden.

Jeg tror på, at den danske befolkning ønsker et stop for handel med sælskind inden for EU, og det er mit håb, at danske politikere vil bakke op omkring forbuddet – først i EU-parlamentet og senere, når Ministerrådet skal tage den endelige beslutning.